

УДК 656.078.12

Волинчук Ю.В., к.е.н., доц.

Куделя І.О., магістр

Луцький національний технічний університет

ЛОГІСТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ПОСТАЧАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті розглянуто особливості логістичного управління процесом постачання підприємств. Проаналізовано відмінність понять «закупівельна логістика» та «логістика постачання». Визначено основні етапи, за якими здійснюється логістичне управління процесом постачання на підприємствах, а також детально охарактеризовано їх складові.

Ключові слова: підприємство, постачання, логістичне управління, матеріальні ресурси.

Volynchuk Yu., Kudelia I.O.

LOGISTICS MANAGEMENT PROCESS SUPPLY FOR COMPANIES

The features logistics management of supply companies discussed in the article. The difference between the terms "procurement logistics" and "supply logistics" was analyzed. The milestones, which made logistics management of supply on the enterprises were identified and their components are described in detail.

Keywords: enterprise, supply chain, logistics management, material resources.

Волинчук Ю.В., Куделя І.О.

ЛОГИСТИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССОМ ПОСТАВКИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ

В статье рассмотрены особенности логистического управления процессом снабжения предприятий. Проанализировано различие понятий «закупочная логистика» и «логистика снабжения». Определены основные этапы, по которым осуществляется логистическое управление процессом снабжения на предприятиях, а также подробно охарактеризованы их составляющие.

Ключевые слова: предприятие, поставка, логистическое управление, материальные ресурсы.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В умовах ринкового середовища суб'єкти господарювання зосереджують свою увагу на пошуку методів та інструментів, які б дозволяли покращити функціонування підприємства як в цілому, так і за його ключовими підсистемами. Серед них особливе місце посідає логістика

постачання, яка, з позицій системного підходу, дає змогу зменшити витрати виробництва, що пов'язані з рухом елементів матеріального потоку підприємства. Постачання є важливою ланкою в діяльності підприємства, оскільки від якості і обсягу поставлених матеріалів та термінів поставки залежать: ритмічність процесу виробництва, дотримання термінів виконання контракту, якість виготовленої продукції, наявність чи відсутність запасів тощо.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Зміст концепції логістики постачання, особливості та проблеми її організації на сучасних підприємствах розглядаються в роботах Є.В. Крикавського, М.А. Окландера, В.М. Кислого, О.А. Біловодської, О.М. Олефіренко, І.Д. Афанасенко, В.В. Борисової та інших. У працях А.Гаджинського та Б.Анікіна дається характеристика функцій логістики постачання в сучасних умовах господарювання. В закордонному виданні Дж.Койле викладено сучасні підходи до оптимізації логістики постачання. Проте, незважаючи на їх значний науковий внесок, дана проблематика залишається актуальною, адже у більшості наукових розробок недостатньо уваги приділено послідовності найбільш ефективного логістичного управління процесом постачання.

Цілі статті полягають у визначенні сутності логістичного підходу до управління системою поставок підприємства, а також систематизації та вдосконаленні етапів логістичного управління процесом постачання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Логістика постачання є доволі поширеним об'єктом дослідження у сучасному науковому середовищі, оскільки часто виникають питання про матеріально-технічне забезпечення підприємства, що пов'язане з мережею постачальників, транспортними перевезеннями, ціновими аспектами, ситуацією на міжнародних ринках тощо.

Розглядаючи логістику на рівні підприємства, рух матеріального потоку починається саме із організації системи постачання. На міжорганізаційному рівні логістику постачання підприємства можна розглядати як ланку, яка пов'язує логістику дистрибуції постачальників з виробничою логістикою підприємств.

У дослідженнях науковців найчастіше ототожнюються поняття “закупівельна логістика” і “логістика постачання”. У бізнес-словнику

термін “закупівля” трактується як придбання товарів великими партіями, у великих кількостях як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках [3].

Денисенко М.П., Левковець П.Р., Михайлова Л.І. трактують “закупівлю” як підсистему підприємства, яка забезпечує надходження матеріального потоку в логістичну систему, а “закупівельну логістику” – як управління матеріальними потоками в процесі забезпечення підприємства матеріальними ресурсами [4, с. 325]. З їхньої точки зору термін “закупівля” описує процес як усвідомлення необхідності закупівлі, вибір постачальника, проведення переговорів про умови постачання, тобто йдеться про фактичну купівлю товару.

Термін “постачання” (delivery) означає передачу товару покупцеві. “Постачання” трактують як ширше поняття, ніж “закупівля”, що включає різноманітні типи закупівель (закупівля товару, оренда, виконання умов контракту тощо). Із процесом постачання пов’язують такі операції: вибір постачальників, проведення переговорів, узгодження умов, моніторинг показників роботи постачальників, вантажопереробку матеріалів, транспортування, складування тощо [2, с. 336].

Крикавський Є.В. під логістикою постачання розуміє комплексне планування, управління та фізичне опрацювання потоку матеріалів, сировини, комплектуючих та відповідного інформаційного потоку від їх переміщення від постачальників до початкового виробничого складування [6].

Колектив авторів Національного університету «Львівська політехніка» трактують логістику постачання як складову цілісної логістичної системи підприємства, яка представляє собою організовану діяльність щодо планування, організації і контролю за рухом матеріальних потоків від постачальника до складу чи першого робочого місця на виробництві відповідно до прийнятої логістичної концепції з метою забезпечення потреб споживача та безперервності операційного циклу [7, с. 9].

У своїй роботі Борисова В.В. та Афанасенко І.Д. зазначають, що логістика постачання є системою організації та управління матеріальними і супутніми їм потоками в логістичному ланцюзі (мережі), яка покликана надійно, якісно і комплексно задовольняти внутрішньовиробничі потреби в матеріально – технічних ресурсах у потрібній формі і за конкурентною ціною [1, с. 58].

Згідно з визначенням Кислого В.М., Біловодської О.А., Олефіренко О.М., Смоляника О.М., логістика постачання – це галузь логістики, спрямована на задоволення потреб виробництва у сировині, матеріалах, напівфабрикатах з максимально можливою ефективністю [5, с. 352].

Окландер М.А. трактує логістику постачання як процес забезпечення підприємств матеріальними ресурсами, розміщення їх на складах підприємства, їх зберігання і видача у виробництво [8, с. 165].

Загалом ми розділяємо думку колективу авторів Національного університету «Львівська політехніка» і погоджуємось з тим, що логістика постачання – це впорядкована логістична діяльність, спрямована на планування, організацію та контроль за рухом матеріальних потоків, що здійснюється з метою забезпечення безперервності операційного циклу підприємства шляхом постачання необхідних товарно-матеріальних цінностей.

Основною метою логістики постачання є отримання підприємством достатньої їх кількості та відповідної якості в необхідний час, у необхідному місці від надійних постачальників за своєчасного виконання всіх своїх обов'язків та досягнення оптимальних сукупних витрат управління матеріальним потоком.

Основні цілі логістики постачання можна визначити як:

- забезпечення безперервного потоку матеріальних ресурсів (сировини, комплектуючих, допоміжних матеріалів тощо), необхідних підприємству для потреб операційної та інших видів діяльності;

- своєчасне та повне визначення потреби підприємства у сировині, матеріалах, інструментах та інших необхідних ресурсах, розроблення норм їх витрат;

- управління запасами, яке передбачає визначення запасів та витрат, що пов'язані з ними, до мінімально необхідного рівня при забезпеченні безперервності процесу виробництва; поліпшення якості матеріальних ресурсів; їх раціональне складування та зберігання; а також заходи, що спрямовані на переробку та утилізацію відходів основного та допоміжного виробництв;

- пошук і встановлення надійних та раціональних зв'язків з постачальниками для забезпечення прискореного пересування всіх матеріально-технічних ресурсів від постачальників при мінімальних транспортних та інших витратах.

Логістичне управління процесом постачання здійснюється у декілька етапів, відображених на рисунку 1. Коротко їх розглянемо.

Рис. 1. Етапи логістичного управління процесом постачання

Планування процесу постачання розпочинається із встановлення потреби в матеріальних ресурсах і визначення величини завезення кожного виду, профілю, марки, розміру сировини, матеріалу, палива, розрахунку балансів матеріально-технічного забезпечення. Потреба

підприємства в матеріальних ресурсах визначається для різних цілей: виконання планів виробництва і збуту готової продукції; освоєння випуску її нових видів; ремонтних потреб; виготовлення технологічного оснащення; реалізації заходів технічного розвитку і підвищення ефективності виробництва; капітального будівництва і непромислових цілей; створення перехідних запасів та ін.

Організація процесу постачання включає в себе збір інформації про необхідну продукцію, участь у ярмарках, виставках-продажах, аукціонах тощо; аналіз всіх джерел задоволення потреб в матеріальних ресурсах з метою вибору найбільш оптимального, укладання з постачальниками господарських договорів на поставку продукції, одержання й організацію завезення реальних ресурсів, організацію складського господарства, забезпечення цехів, дільниць, робочих місць необхідними матеріальними ресурсами.

Наступним етапом є безпосереднє здійснення процесу постачання, який передбачає проведення заходів щодо закупівлі, транспортування, складування матеріальних ресурсів та їх належного зберігання.

Завершальним етапом є контроль за процесом постачання, який здійснюється на основі контролю за виконанням договірних зобов'язань постачальників, дотриманням ними термінів постачання продукції, контролю за витрачанням матеріальних ресурсів у виробництві, вхідного контролю за якістю і комплектністю матеріальних ресурсів, які надходять, контролю за виробничими запасами, аналізу діяльності постачальницької служби і підвищення її ефективності.

Висновки. Таким чином, під логістикою постачання доцільно розуміти впорядковану логістичну діяльність, спрямовану на планування, організацію та контроль за рухом матеріальних потоків, що здійснюється з метою забезпечення безперебійності операційного циклу підприємства шляхом постачання необхідних товарно-матеріальних цінностей.

Поняття “закупівельна логістика” і “логістика постачання” є близькими за значенням, проте суттєво відрізняються між собою, оскільки метою закупівельної логістики є забезпечення виробництва матеріалами з максимальною економічною ефективністю, якістю і в найкоротші терміни, тоді як логістика постачання є ширшим поняттям і включає в себе логістику закупівель, транспортну, складську

Економічні науки. - Серія „Регіональна економіка”. Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 10 (39). – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2013.

логістику, а також відповідає не лише за придбання матеріальних ресурсів, а й ефективно управління ними.

Логістичне управління процесом постачання здійснюється в декілька етапів: планування, організація процесу постачання, його безпосереднє здійснення та контроль за його виконанням. Подальші дослідження питання логістичного управління процесом постачання підприємств доцільно проводити у напрямку визначення оптимальних методів та інструментів, відповідних кожному з етапів.

1.Афанасенко И.Д. Логистика снабжения: Учебник для вузов / И.Д. Афанасенко, В.В. Борисова. – СПб.: Питер, 2010. – 336 с.

2.Беспалов Р.С. Транспортная логистика. Новейшие технологии построения эффективной системы доставки / Р.С. Беспалов. – М.: Вершина, 2007. – 384 с.

3.Бизнес-словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://enc-dic.com/business/Zakupka-4671.html>.

4.Денисенко М.П. Організація та проектування логістичних систем: Підручник/ за ред. проф. М.П. Денисенка, проф. П.Р. Левковця, проф. Л.І. Михайлової. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 336 с.

5.Кислий В.М. Логістика: теорія та практика: Навч. посіб./ В.М. Кислий, О.А. Біловодська, О.М. Олефіренко, О.М. Смоляник – К.: ЦУЛ, 2010. –360 с.

6.Рикавський Є.В. Логістика. Основи теорії: Підручник / Є.В. Крикавський. – 2-е вид. доп. і переробл. – Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, “Інтелект-Захід”, 2006. – 454. с.

7.Крикавський Є.В. Логістика: компендіум і практикум: Навч. посіб. / Є.В. Крикавський, Н.І. Чухрай, Н.В. Чернописька. – К.: Кондор, 2006. – 340 с.

8.Окландер М.А. Промислова логістика: Навч. посіб. / М.А. Окландер, О.П. Хромов. – Київ, 2004. – 222 с.